Landskrona stad

Överförmyndaren

ANGÅENDE LEGALA VÅRDNADSHAVARE (FÖRÄLDRAR)

Den 1 juli 1995 ändrades lagen om föräldrars rätt att själva förvalta underårigas tillgångar, men även i fortsättningen är föräldrarna skyldiga att lämna upplysningar om barnens tillgångar till överförmyndaren. (Föräldrabalken 12 kap. 9 §.)

Föräldrars förmyndarförvaltning

FB 13:1

När en omyndigs föräldrar är förmyndare, bestämmer de hur tillgångar som står under deras förvaltning skall användas eller placeras, om inte annat följer av denna balk eller annan författning.

Om en av föräldrarna till följd av frånvaro eller sjukdom eller av någon annan orsak är förhindrad att ta del i sådana beslut om förvaltningen som inte kan skjutas upp utan olägenhet, bestämmer den andra föräldern ensam. Denna förälder får dock inte ensam fatta beslut av ingripande betydelse, om inte den omyndiges bästa uppenbarligen kräver det.

Om endast en av föräldrarna är förmyndare, gäller bestämmelserna om föräldrar honom eller henne.

I fråga om vård av en omyndigs rätt i dödsbo eller annat oskiftat bo gäller bestämmelserna i 15 kap.

FB 13:2

När värdet på en omyndigs tillgångar, som förvaltas av föräldrarna, genom arv, gåva, värdestegring eller på något annat sätt har kommit att överstiga åtta (8) gånger gällande prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, tillämpas bestämmelserna i 3-7 §§ för förvaltningen.

Dessa bestämmelser gäller även egendom som, under villkor om att förvaltningen av den ska stå under överförmyndarens kontroll (särskild överförmyndarkontroll), har tillfallit den omyndige

1. genom arv eller testamente
2. genom gåva, under förutsättning att givaren skriftligen har anmält gåvan till överförmyndaren, eller
3. genom förmånstagarförordnande vid försäkring med anledning av dödsfall eller vid pensionssparande enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande.

Med egendom som anges i andra stycket jämställs egendom som har trätt i stället för sådan egendom samt avkastning av egendomen.

FB 13:3

Inom en månad efter det att värdet på en omyndigs tillgångar överstigit det belopp (8 prisbasbelopp) som anges i 2 § första stycket skall föräldrarna ge in en förteckning över den omyndigs egendom till överförmyndaren.

Har egendom tillfallit en omyndig med villkor om särskild överförmyndar-

Landskrona stad
Stadshuset
261 80 Landskrona
Besöksadress Drottninggatan 7

Tfn 0418-47 34 01 handläggare
Tfn 0418/ 47 34 63, överförmyndare
Fax 0418-47 34 00
overformyndaren@landskrona.se
www.landskrona.se

Bankgiro 868-6123
Postgiro 12345-5
Org.nr 212000-1140

kontroll enligt 2 § andra stycket, skall föräldrarna ge in en förteckning över egendomen till överförmyndaren inom en månad därefter.

Förteckningen skall avges på heder och samvete.

FB 13:4
Andra värdehandlingar än sådana som nämns i 5 § första stycket skall säljas och fordringar drivas in så snart det lämpligen kan ske, om det inte är till fördel för den omyndige att värdehandlingarna behålls eller att fordringarna förblir utestående.

Annan lös egendom än som nu har nämnts och som inte omfattas av 10 § skall säljas vid en lämplig tidpunkt, om inte egendomen är till nytta eller har särskilt värde för den omyndige eller den omyndiges familj eller egendomen av någon annan särskild anledning bör behållas.

Förmyndare/föräldrar har enligt FB 13:5 ganska stor frihet då det gäller placering av underårigas tillgångar.

FB 13:5 Den omyndiges tillgångar får **utan samtycke** av överförmyndaren placeras i

1. skuldförbindelser som har utfärdats eller garanterats av stat eller kommun
2. skuldförbindelser som har utfärdats av Svenska skeppshypotekskassan eller av en bank eller av ett kreditmarknadsföretag enligt (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller av ett utländskt bankföretag eller annat utländskt kreditinstitut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för banker eller andra kreditinstitut här i landet, med undantag för förlagsbevis eller andra skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare, eller
3. andelar i en värdepappersfond som avses i lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller i ett utländskt fondföretag som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet.

Den omyndiges tillgångar får vidare utan överförmyndarens samtycke lånas ut mot säkerhet av panträtt på grundval av inteckning i fast egendom inom sextio (60) procent av det senaste fastställda taxeringsvärdet.

FB 13:6
Om överförmyndaren samtycker till det, får den omyndiges tillgångar placeras i aktier och även i övrigt placeras på något annat sätt än som anges i 5 §.

I fråga om köp av fast egendom finns bestämmelser i 10 §.

FB 13:7
Pengar som inte placeras enligt 5, 6 eller 10 § och som inte heller omedelbart behöver användas ska göras räntebärande genom att sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag. I anslutning till en placering enligt 5 eller 6 § får pengarna föras över till ett konto hos ett värdepappersbolag, även om någon ränta inte är avtalad.

Bankmedel
FB 13:8
Pengar som har satts in hos bank eller kreditmarknadsföretag enligt 16 kap. 11 § eller med uppgift till banken eller kreditmarknadsföretaget om att de skall stå under särskild överförmyndarkontroll **får inte** tas ut utan överförmyndarens samtycke.

Upphävande av eller lättnader i kontrollen
FB 13:9
Överförmyndaren ska besluta att bestämmelserna i 4-7 §§ inte längre ska tillämpas, om värdet på den omyndiges tillgångar har kommit att sjunka till ett belopp som understiger fyra (4) gånger gällande prisbasbelopp enligt 2 kap 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken och det inte finns särskild anledning att låta kontrollen fortgå.

Ett beslut enligt första stycket gäller **inte** egendom som har tillfallit den omyndige under villkor om särskild överförmyndarkontroll.

Om det med hänsyn till föräldrarnas och den omyndiges förhållanden eller i övrigt finns särskilda skäl, får överförmyndaren helt eller delvis besluta om undantag från 3-7 §§.

Fast egendom (omfattar även bostadsrätt)
FB 13:10
För den omyndiges räkning får föräldrar endast med överförmyndarens samtycke
1. genom köp, byte eller gåva förvärva fast egendom eller nyttjanderätt till sådan egendom, om det inte gäller övertagande av hyresrätt till en bostadslägenhet,
2. ingå avtal om nyttjanderätt till någon annans fasta egendom, om det inte gäller hyra av en bostadslägenhet eller en tillfällig upplåtelse av ringa ekonomisk betydelse,
3. sälja eller byta bort fast egendom eller nyttjanderätt till sådan egendom, om det inte gäller byte av en bostadslägenhet, eller
4. låta inteckna, hyra ut eller på något annat sätt med nyttjanderätt upplåta fast egendom eller tomträtt.

Samtycke till en åtgärd som avses i första stycket 1 eller 2 skall lämnas, om inte förvärvet eller avtalet kan anses olämpligt med hänsyn till egendomens natur, den omyndiges ålder och framtida behov eller andra omständigheter.

Samtycke till en åtgärd som avses i första stycket 3 eller 4 får lämnas endast om åtgärden är lämpligt med hänsyn till egendomens natur samt den omyndiges ålder, framtida behov och samlade tillgångar.

Bestämmelserna om nyttjanderätt gäller även i fråga om servitut och rätt till elektrisk kraft, om rättigheten har upplåtits genom avtal.

Samtycke enligt denna paragraf gäller under sex (6) månader från det at samtycket lämnades.

Bortgivande av egendom
FB 13:11
Föräldrar får inte ge bort omyndigs egendom, om det inte är fråga om personliga presenter vars värde inte står i missförhållande till den omyndiges ekonomiska villkor.

Med överförmyndarens samtycke får föräldrarna använda den omyndiges inkomster till understöd åt anhöriga eller andra som står den omyndige nära.

Upptagande av lån
FB 13:12
För den omyndiges räkning får föräldrar endast med överförmyndarens samtycke
1. ta upp lån eller företa någon annan rättshandling som innebär att den omyndige sätts i skuld
2. ingå borgensförbindelse, eller
3. ställa den omyndiges egendom som säkerhet för den omyndiges eller någon annans förbindelse.

Är det fråga om åtgärder enligt första stycket som faller inom ramen för en rörelse som föräldrarna med överförmyndarens samtycke driver för den omyndiges räkning, behövs samtycke endast i fråga om pantsättning av fast egendom eller tomträtt. Samtycke behövs inte i fråga om statliga lån som tas upp för att ge den omyndige hjälp till utbildning eller bosättning.

Samtycke får lämnas endast om åtgärden behövs för att trygga den omyndiges övriga egendom eller kan anses nödvändig för del omyndiges utbildning eller uppehälle eller om det annars finns särskilda skäl för åtgärden.

Rörelse
FB 13:13
Föräldrar får **inte** låta den som är under sexton (16) år driva rörelse.

Om den omyndige har fyllt sexton år, får föräldrarna endast med överförmyndarens samtycke låta honom eller henne driva en rörelse som medför bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078). Utan överförmyndarens samtycke får föräldrarna inte själva driva en sådan rörelse för den omyndiges räkning. Samtycke får lämnas endast om de omyndiges ekonomiska och personliga förhållanden är sådana att det med beaktande av rörelsens art är lämplig att samtycke ges.

Redovisning av viss egendom
FB 13:14
Föräldrar skall före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som avses i 2 § samt sådan egendom som omfattas av bestämmelserna om samtycke enligt 10 §. Årsräkningen skall avges på heder och samvete.

I årsräkningen skall anges.
1. egendom och dess värde vid början och slutet av den tid som räkningen avser,
2. skulder som hänför sig till egendomen vid samma tidpunkter, och

3. inkomster av egendom och utgifter som har betalats med egendomens eller dess avkastning.

FB 13:15
Har den omyndige fyllt 18 år eller har föräldrarna dessförinnan entledigats som förmyndare, skall de inom en månad därefter lämna en sluträkning till överförmyndaren beträffande egendom som avses i 2 § samt sådan egendom som omfattas av bestämmelserna om samtycke enligt 10 §. Sluträkningen skall vidare lämnas inom en månad när ett villkor enligt 2 § andra stycket om särskild överförmyndarkontroll återkallats eller överförmyndaren enligt 9 § första stycket beslutat att överförmyndarkontrollen skall upphöra.

Sluträkningen skall innehålla en redogörelse för förvaltningen under det löpande året fram till dess förmynderskapet upphörde, villkoret om särskild överförmyndarkontroll återkallades eller överförmyndaren beslutade att kontrollen skulle upphöra. Räkningen skall aves på heder och samvete.

Vad som sägs om årsräkning i 14 § andra stycket gäller också i fråga om sluträkning.

FB 13:16
Om det med hänsyn till föräldrarnas och den omyndiges förhållanden, tillgångarnas art eller värde eller omständigheterna i övrigt finns särskilda skäl får överförmyndaren befria föräldrarna från skyldigheten att lämna årsräkning eller sluträkning eller beslutat att sådana räkningar får lämnas i förenklad form. I fråga om årsräkning får beslut meddelas för ett visst år eller tills vidare.

FB 13:17
Anmäler föräldrarna att de är förhindrade att inom föreskriven tid lämna förteckning enligt 3 §, årsräkning eller sluträkning till överförmyndaren, kan överförmyndaren bestämma ny tid för avlämnandet.

Särskilda beslut av överförmyndaren i vissa fall
FB 13:18
Överförmyndaren får förelägga föräldrarna att i årsräkning eller på annat sätt redogöra för sin förvaltning utöver vad som följer av 14 och 15 §§, om den omyndige begär det eller om det annars finns särskilda skäl.

FB 13:19
Om det av någon särskild anledning behövs för att trygga förvaltningen, får överförmyndaren
1. besluta att 3-7 §§ ska tillämpas även i andra fall än som följer at 2 §,
2. begränsa möjligheten att ta ut pengar som har satts in hos bank, kreditmarknadsföretag, eller värdepappersbolag, utöver vad som följer av 8 §,
3. besluta att värdehandlingar ska förvaras och förvaltas av ett värdepappersinstitut enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller ett motsvarande utländskt institut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersinstitut i Sverige,

4. genom meddelande till en värdepapperscentral, den som för ett register enligt 4 kap 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller enligt 12 kap 5 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder eller den som har registrerats som förvaltare av finansiella instrument eller andelar i värdepappersfonder eller i specialfonder, begränsa föräldrars möjlighet att förfoga över rättigheter som registreras i avstämningsregister enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument eller i motsvarande utländskt register eller som avses i lagen om värdepappersfonder eller i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och
5. genom meddelande till den som ska betala pengar till den omyndige besluta att pengarna ska sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag.

Meddelas beslut enligt första stycket 3, ska föräldrarna träffa avtal med ett värdepappersinstitut på villkor som överförmyndaren har godkänt.

Ett värdepappersinstitut är skyldigt att träffa ett sådant avtal om förvaring och förvaltning som avses i andra stycket. Avtalet får inte träffas på sämre villkor än de som värdepappersinstitutet erbjuder andra enskilda personer vid samma typ av avtal.

Vissa åtgärder vid förvaltningens upphörande
FB 13:20
Om föräldrarnas förvaltning upphör därför att barnet har blivit myndigt, skall föräldrarna genast överlämna de förvaltade tillgångarna till honom eller henne. Om föräldrarnas förvaltning upphör därför att någon annan skall överta förvaltningen, ska föräldrarna genast överlämna de förvaltade tillgångarna till denna person.

FB 13:21
När föräldrarnas förvaltning upphör, skall de hålla sina räkenskaper och övriga handlingar som rör förvaltningen tillgängliga för granskning. Om det behövs, skall överförmyndaren bestämma tid och plats för en sådan granskning.

Sedan tiden för att väcka talan enligt 12 kap 15 § har gått ut eller, om talan har väckts, det finns en dom i ersättningsfrågan som vunnit laga kraft, skall räkenskaper och övriga handlingar som rör förvaltningen lämnas över till den som är behörig att ta emot redovisningen över förvaltningen.

Föräldrars död eller konkurs
FB 13:22
Dör en av föräldrarna, skall dödsboet svara för att den omyndiges egendom redovisas och åtgärder vid förvaltningens upphörande vidtas enligt detta kapitel, om inte förvaltningen skall skötas av den andra föräldern. Vad som nu har sagts om dödsbo gäller konkursförvaltaren, om en av föräldrarna sätts i konkurs.

Utbetalning till bank och underrättelse till överförmyndaren i vissa fall FB 16:11

När en omyndig på grund av arv eller testamente har fått pengar till ett värde överstigande ett (1) prisbasbelopp enligt 2 kap 6 och 7§§ socialförsäkringsbalken eller med villkor om särskild överförmyndarkontroll, ska den som ombesörjer utbetalningen från dödsboet för den omyndiges räkning sätta in medlen hos bank eller kreditmarknadsföretag, med uppgift om att medlen **inte** får tas ut utan överförmyndarens tillstånd.

Vad som nu sagts om skyldighet att betala till bank eller kreditmarknadsföretag ska även gälla

1. försäkringsgivare vid utbetalning av försäkringsbelopp som den omyndige har rätt till
2. pensionssparinstitut vid utbetalning enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande
3. Brottsoffermyndigheten vid utbetalning av ersättning enligt brottsskadelagen (2014:322)
4. huvudman vid utbetalning av skadestånd enligt 6 kap 12 § skollagen (2010:800), och
5. myndighet som betalar ut ersättning med anledning av skadeståndsanspråk mot staten.

Om betalning avser en periodisk förmån, gäller skyldigheten att betala till bank eller kreditmarknadsföretag endast när den första utbetalningen görs.

När utbetalning enligt första eller andra stycket görs, ska den som ombesörjer utbetalningen genast göra anmälan till förmyndaren och överförmyndaren. En sådan anmälan ska också göras om en omyndig på grund av arv eller testamente har fått värdehandlingar till ett värde som överstiger i första stycket nämnt belopp eller med villkor om att värdehandlingarna ska stå under särskild överförmyndarkontroll.

Bestämmelserna i första-fjärde styckena gäller inte vid utbetalning av medel som den omyndige får förvalta själv. Andra-fjärde styckena gäller inte heller om utbetalning görs från försäkring som tagits inom ramen för en rörelse

Bestämmelserna i denna paragraf gäller också vid betalning eller utgivande av värdehandlingar till någon för vilken det har förordnats god man med uppgift att förvalta egendom eller för vilket det har förordnats förvaltare.

SAMMANFATTNING

Oavsett om barnens tillgångar överstiger eller understiger åtta basbelopp är föräldrarna skyldiga att förvalta tillgångarna på ett sätt som överensstämmer med Föräldrabalkens regler. Barnens tillgångar får inte användas till ovidkommande eller otillbörliga syften och förvaltningen sker under skadeståndsansvar.

Den underåriges medel skall användas för hans/hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. (FB 12:4)

Ovanstående är en kort översikt av gällande bestämmelser avseende **legala förmyndarskap**, men kan av naturliga skäl inte omfatta alla situationer som kan uppkomma.

Tänk på att om Ni behöver överförmyndaren samtycke så är det bara Ni som förmyndare som kan anhålla om detta och det skall göras skriftligen och vara undertecknad av båda förmyndarna (om det finns två).

Om Ni har frågor är Ni välkomna att kontakta:

Överförmyndaren Anders G Lindblom som träffas på telefon 473463 varje helgfri tisdag mellan 10-12 och varje helgfri torsdag mellan 15-17.

Handläggare Monica Carlsson, tel 473401, varje helgfri måndag-fredag mellan kl 08.30-11,30.

Handläggare Bengt Ek, tel 474121, varje helgfri måndag-fredag mellan kl 10-12.

Handläggare Rolf Nilsén, tel 474120, varje helgfri måndag-fredag mellan kl 13-17.

Handläggare Lamees Ar-Rawi, tel 474198, varje helgfri måndag-fredag mellan kl 10-12.

Det går också bra att boka en annan tid för besök med handläggarna eller överförmyndaren.

Landskrona den 28 april 2016